

Kraljevo- Prva , i najčešća , stanica Raščana na putu u novi život

Na ovim prostorima , vekovi za nama , obeleženi su , pored ostalog , i neprekidnim migracionim kretanjima. Njih je uočio ,izučavao i opisivao još Jovan Cvijić , naš poznati geograf i utemeljivač Cvijićeve antropogeografske škole- multidisciplinarnog pristupa proučavanju migracionih kretanja stanovništva. On je , u nauku, kao pojam uveo pojam metanastazička kretanja i metanastazičke struje objašnjavajući vekovne pravce kretanja stanovništva iz dinarskih i centralnih balkanskih oblasti i ka Srbiji. I brojni drugi autori , posle Cvijića , koji su se bavili proučavanjem migracionih kretanja stanovništva na teritoriji današnje administrativne jedinice lokalne samouprave Raška su konstatovali da se ovaj predeo , kao deo geografske oblasti Ibar , nalazi na pravcu jedne od glavnih struja tih metanastazičkih kretanja. Ono što , takođe, proučavaoci migracionih kretanja stanovništva ističu kao jednu od zajedničkih karakteristika-motiva za ta mehanička kretanja stanovništva, jeste uzročno-posledična veza između ekonomskog ,

privrednog , razvoja i tih kretanja . Ova zakonomernost, bez sumnje, važi i za žitelje opštine Raška. Jer svaka analiza rezultata popisa i njihovo upoređivanje u dužem vremenskom periodu jasno ističe tu zakonomernost. Tako se , i primarno uzrokovano nivoom ekonomskog razvoja jedne teritorije-oblasti , i unutar njega promenama dominantne privredne delatnosti,uočavaju pravilnosti migracionih kretanja . Ta

kretanja se odvijaju , istovremeno, na pravcu selo –grad ali i ka drugim ,razvijenijim gradovima. 1995 godine , u posthumno, objavljenoj studiji Radoslava D.Pavlovića „Stanovništvo i naselja opštine Raška u funkciji privrednog razvoja“ se navodi da se , na teritoriju opštine Raška u periodu 1941-1981 doselilo 4.449 stanovnika pretežno iz Novog Pazara i sa Kosova i Metohije dok se istovremeno sa ove teritorije iselilo 2.443 **domaćinstva**, najviše u Zapadno Pomoravlje i Šumadiju sa Beogradom. Potvrdu ovih podataka možemo uočiti i u publikaciji iz 2011 godine „Uporedni pregled broja stanovnika prema rezultatima popisa u periodu 1948-2011godina “ Republičkog zavoda za statistiku. Tu su ovi procesi zaista jasno uočljivi pa je tako, recimo, grad Raška učtverostručio stanovništvo sa 1513 na 6590 a Supnje čak i više nego udesetostručilo sa 301 -1948 godine na 4050-2011 godine, dok se broj stanovnika opštine Raška smanjio sa 29856-1961 godine na 24678-2011 godine.

Evo kako to , na primeru jedne porodice- porodice Ostračanin iz Pavlice , izgleda a što nam je ispričao Milorad-Mišo Ostračanin ,predsednik udruženja „Stara Pavlica“ u Kraljevu : „Seobe članova naše familije je započela kada se Pavle zaposlio 1937. godine na železnici u Ušću. Sa sobom je u Ušće poveo i Momirku. Tu su proveli ratne godine, a zatim su se preselili u Kraljevo. Oni su bili i prvi stanovnici Kraljeva iz naše familije. Posle Pavla je Velimir 1946. godine, po osnovu kolonizacije, otišao sa porodicom u Banatski Karlovac. Stojan je dobio posao u Beogradu 1947. godine i odveo suprugu. Sledeće iseljenje iz Pavlice je imao Milomir 1949. prešavši da stanuje u Rašku, da ne bi svakodnevno pešačio na posao. Seriju odlazaka u Kraljevo započeo je Dušan 1948. godine, a nastavili Branislav (1952), Tomislav (1957), Gojko (1957), Borisav (1960), Bogoljub (1965) i Živojin (1967). Milorad je ovu seriju zaključio 1977, kada se posle rada u Smederevu nastanio u Kraljevu. Obnovio ju je Vladimir Stanišin, koji je posle završetka fakulteta (2005) počeo da radi i živi u Kraljevu. Marko je posle okončanja školovanja obnovio Bogoljubovu kuću i nastanio se u njoj. Miodrag je posle studija nastavio da živi i radi u Beogradu (1959). U Beogradu su još Andrija (1959) i Radojko (1964). Milisav se odlučio da živi u Biljanovcu, gde se preselio 1958 godine. Arandjel nastanio u Raški (1973), a Milun u Vrbi (1973). Momčilo od 1977. da živi u Raški“.

Iza brojeva i imena iznetih kroz primer porodice Ostračanin su lične, pojedinačne sudbine, dileme , strahovi , nade...sva ona osećanja koja se ,neminovno, javljaju kod pojedinca rešenog na tako krupan korak kakav je promena životne sredine pa se , kasnije, kada se srede i ukorene u novoj sredini te emocije , kroz sećanja , prenose na potomke sa željom da i oni izgrade pozitivne emocije za zavičaj njihovih predaka. Zato ogromna većina kraljevčana poreklom iz Raške ,a procenjuje se da ih je u gradu na Ibru između 15 i 20 hiljada , s ponosom iznosi činjenice o svom poreklu ističući tu privrženost korenima svog porekla ali i spremnost da , u granicam svojih mogućnosti , doprinesu i boljitku Raške. I njihovo udruženje ali lokalna samouprava Raške (i Kraljeva,naravno) trebaju da nađu načina da se te njihove, želje i opredmete kroz razne vidove saradnje.

Ovaj tekst je objavljen uz podršku opštine Raška u okviru projekta „U srcu je uvek Raška“

Stavovi izneti u tekstu su isključiva odgovornost KV NOVOSTI i ni na koji način ne predstavljaju stavove i mišljenja opštine Raška.

